

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

18 november 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over scholengemeenschappen

Vraag om uitleg van de heer Herman Schueremans tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de aankoop van 1 miljoen boeken voor het onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie

Donderdag 18 november 2004

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.12 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandembroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over scholengemeenschappen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot de heer Vandembroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over scholengemeenschappen.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het decreet over het basisonderwijs stimuleert in principe de samenwerking tussen scholen en de totstandkoming van scholengemeenschappen. Dat laatste wordt door scholen op verschillende wijzen ingevuld. Sommige scholen zijn inmiddels geëvolueerd naar een scholengemeenschap met één raad van bestuur, één pedagogisch project, één centrale administratie, één financieel beheer, één bouwheer, één materieel beheer, enzovoorts. Zij vormen samen als het ware één nieuwe school. Ik denk dan in concreto aan een voorbeeld dat ik goed ken: scholengemeenschap De Kraal in Herent. Hoewel die werkwijze duidelijk de goedkeuring wegdraagt van het departement Basisonderwijs, ondervinden die scholengemeenschappen problemen bij contacten met andere diensten van het onderwijsdepartement. Die laatste baseren zich op een eigen interpretatie van de regelgeving. De DIGO en de onderwijsinspectie blijven zulke scholengemeenschappen im-

mers beschouwen als afzonderlijke scholen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de GOK-controle of als het gaat over een bouwdoossier.

GOK-lestijden worden toegekend aan de school. Bijgevolg hebben alle scholen die deel uitmaken van een scholengemeenschap afzonderlijk GOK-lestijden ontvangen. Al die scholen worden volgend schooljaar gecontroleerd. Aangezien de inspectie rekening houdt met de schoolcontext, zal de controle dus in de verschillende vestigingsplaatsen plaatsvinden en wordt de verslaggeving per school opgemaakt. Die werkwijze is zeer omslachtig en zou veel efficiënter kunnen gebeuren als een scholengemeenschap die op alle vlakken effectief een eenheid vormt, ook als één school zou worden beschouwd.

Hetzelfde geldt voor bouwdoSSIERS. De DIGO vraagt een volledig dossier aan elke school die deel uitmaakt van de scholengemeenschap. Volgens die zienswijze moet een dossier voor een nieuwbouw op een vestigingsplaats waar leerlingen uit het kleuter- en basisonderwijs les kunnen volgen, worden opgesplitst in twee dossiers: eentje voor de kleuterschool en eentje voor de basisschool. Op die manier zadelt men een scholengemeenschap op met extra maar overbodige lasten, want het gaat om één gebouw.

Kan de minister mij daarom meedelen of scholengemeenschappen die werkelijk een eenheid vormen ook als één school kunnen worden beschouwd? Waarom kan de term scholengemeenschap niet door alle diensten van het departement Onderwijs op dezelfde manier worden geïnterpreteerd? Dat zou de productiviteit van de diensten alleen maar verhogen en scholengemeenschappen niet meer confronteren met bijkomende administratieve lasten.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil aansluitend enkele vraagjes ter verduidelijking stellen. Hier is gesproken over GOK-lestijden en inspectieverslagen. Is het niet de bedoeling dat eerst het globaal pakket lestijden wordt gegeven vooraleer de verslaggeving aan bod komt? Er is gesproken over scholengemeenschappen die 'werkelijk' één geheel vormen. Wat bedoelt men met het woord 'werkelijk'? Moet dat in bouwkundige zin worden geïnterpreteerd? Zijn er richtlijnen gegeven opdat alle onderdelen van het departement dat soort van begrippen op dezelfde manier interpreteren?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, alvorens een antwoord te geven op de twee vragen van de heer Laurys is het aangewezen om een onderscheid te maken tussen de begrippen school en scholengemeenschap en scholen die gelegen zijn op hetzelfde adres en als het ware één 'campus' vormen.

In het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 is een school gedefinieerd als een pedagogisch geheel waar onderwijs wordt georganiseerd en dat onder leiding staat van één directeur. Twee scholen met ieder één directie die op hetzelfde adres zijn gehuisvest, worden door het departement Onderwijs ook echt als afzonderlijke scholen beschouwd, ook al lijken ze voor de buitenwereld één geheel te vormen. Het staat de schoolbesturen of het schoolbestuur van deze twee scholen uiteraard vrij om te fusioneren tot één school. Een scholengemeenschap basisonderwijs is in hetzelfde decreet omschreven als een samenwerkingsverband dat beantwoordt aan de criteria van de artikelen 125sexies tot en met 125octies van dat decreet. Met andere woorden: in het basisonderwijs is een scholengemeenschap een vrijwillig tot stand gebracht samenwerkingsverband tussen scholen die binnen een welbepaald geografisch gebied zijn gelegen en waaraan een aantal bevoegdheden worden toegekend. Een scholengemeenschap omvat meerdere scholen basisonderwijs die al dan niet behoren tot hetzelfde schoolbestuur of hetzelfde onderwijsnet, met dien verstande dat een scholengemeenschap zowel het niveau kleuter- én lager onderwijs omvat en ten minste 900 'gewogen' leerlingen telt.

De scholengemeenschappen zijn een groot succes: 2.460 van de 2.520 basisscholen zijn in zo'n samenwerkingsverband gestapt. Dat is bijna 98 percent van alle scholen, waaronder ook heel wat scholen in het buitengewoon onderwijs. Achter deze cijfers gaat een gevarieerde realiteit schuil, met verschillen qua grootte, aantal partners, soorten partners en afstanden tussen de scholen. De cijfers zeggen niets over de inhoud van de samenwerking, over de aard van de beheersovereenkomsten die zijn afgesloten en over de bevoegdheden die aan de scholengemeenschappen worden toegewezen. Ze zeggen ook niets over hoe de directies en de leerkrachten de nieuwe structuur ervaren.

Bij enkelen blijft de samenwerking nog beperkt tot het verdelen van de stimuli, terwijl voor het overige elke school verder haar eigen weg gaat. In heel wat andere scholengemeenschappen heeft men echter al een gezamenlijke personeelsadministratie uitgebouwd of vormen directies een hecht team dat werkt aan een visie op ontwikkeling. Er zijn scholengemeenschappen die een gemeenschappelijk zorgbeleid of een gezamenlijk ICT-beleid hebben uitgewerkt. Alle mogelijke varianten ontstaan en groeien. Dat is juist het mooie aan dit concept: schoolbesturen, directies, ouders en leerkrachten kunnen de eigen scholengemeenschap op een creatieve en inspirerende manier vormgeven. Het verzoent de voordelen van de kleinschaligheid met de voordelen van de schaalvergroting. Het laat toe te kiezen voor een minimale of maximale samenwerking, of voor alle gradaties ertussen.

De komende maanden zullen zowel de positieve én negatieve ervaringen met betrekking tot de scholengemeenschappen worden geïnventariseerd en geëvalueerd. In mijn discussienota Onderwijs en Vorming 2004-2009 stel ik dat ik een fundamenteel debat wens aan te gaan over het verhogen van de autonomie van de school. In overleg met alle onderwijsactoren willen we de contouren vastleggen van een beleid dat scholen maximale kansen geeft om zich te concentreren op hun kerntaken. Hiertoe willen we de onderwijsregelgeving in de mate van het mogelijke vereenvoudigen en toch een rechtszeker kader handhaven.

Op de concrete vragen kan ik het volgende antwoorden. Zoals al is toegelicht, kunnen volgens de huidige regelgeving scholengemeenschappen basisonderwijs niet als één school worden beschouwd. De term scholengemeenschappen wordt niet door alle diensten

Vandenbroucke

van het departement Onderwijs op dezelfde manier geïnterpreteerd. Dat kan te maken hebben met de verschillende inhoud van het begrip naargelang het om basis- of secundair onderwijs gaat. De term 'scholengemeenschap basisonderwijs' wordt binnen het departement eenvormig geïnterpreteerd.

Het merendeel van de huidige reglementering, bijvoorbeeld over schooldoorlichtingen en het indienen van dossiers bij de DIGO, vertrekt inderdaad vanuit het begrip 'school'. Wat de controle van de GOK-lestijden betreft, is het zo dat de scholen die samen een scholengemeenschap vormen ieder afzonderlijk GOK-lestijden hebben ontvangen. GOK-lestijden worden toegekend aan een school. Volgens het decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I, artikel VI.4 kunnen de aanvullende lestijden GOK enkel worden aangewend om de gekozen doelstellingen op het vlak van de leerlingen, de leerkrachten en de school te realiseren. Scholen van eenzelfde scholengemeenschap kunnen een verschillende GOK-werking ontplooiën. Alle scholen die GOK-lestijden verkrijgen, worden dit schooljaar gecontroleerd. De verslaggeving van de onderwijsinspectie gebeurt dan ook steeds per school.

Het is natuurlijk mogelijk dat uit de evaluatie van de scholengemeenschappen blijkt dat de regelgeving hier of daar moet worden bijgestuurd. Het is in ieder geval de bedoeling om in de toekomst de administratieve lasten van scholen en scholengemeenschappen zo veel mogelijk te beperken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Herman Schueremans tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de aankoop van 1 miljoen boeken voor het onderwijs

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Schueremans tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de aankoop van 1 miljoen boeken voor het onderwijs.

De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in De Morgen van 29 oktober kondigt minister Anciaux aan dat de Vlaamse Regering de komende 4 jaar ruim een miljoen boeken aan de Vlaamse lagere scholen wil schenken. Zo wil hij het probleem van de ontleding bij de wortels aanpakken. Het initiatief zou zowel door de Vlaamse Regering als de privé-sector worden gefinancierd.

Mijnheer de minister, hebt u daarover al overleg gepleegd met minister Anciaux en eventueel met de inrichters van onderwijs of de Vlaamse Onderwijsraad? Wanneer mogen de Vlaamse scholen de eerste boeken verwachten? Welk budget zal de Vlaamse Regering voor dit initiatief uittrekken en hoeveel middelen zou de privé-sector ter beschikking moeten stellen? Wordt ook in middelen voorzien op de onderwijsbegroting? Welke boeken zullen in het pakket zitten, en hoe zullen die worden geselecteerd? Zullen leerkrachten en leerlingen bij de keuze worden betrokken?

Zullen er ook strips of tijdschriften worden aangeboden? De heer Luc van de Poele van de Universiteit Gent zei bij het begin van dit schooljaar nog dat het eigenlijk niet uitmaakt wat kinderen lezen, als ze maar lezen én de smaak te pakken krijgen. Strips en tijdschriften hebben hun plaats naast kinder- en jeugdliteratuur. Is dat ook in dit project het geval?

Is de mogelijkheid overwogen om niet via de klassen te werken, maar wel via school- en gemeentelijke bibliotheken die daartoe eventueel kunnen samenwerken? Een aantal leerkrachten en mensen uit het boekenvak uitten al kritiek op het vaste boekenpakket omdat het zou demotiveren en ook snel verouderd. Wat denkt u daarover?

Vlaanderen en Nederland werken in het kader van de Nederlandse Taalunie samen aan de Nederlandse taal en cultuur. Is een dergelijk initiatief om ontleding tegen te gaan – een fenomeen dat ook boven de Moerdijk wordt waargenomen – geen uitgelezen taak om in de Taalunie te bespreken en aan te pakken? De afgelopen jaren hebben CANON, de cultuurcel van Onderwijs, en het onderwijsblad Klasse veel initiatieven genomen om cultuur en lezen toegankelijker te maken voor kinderen. Wat is de rol van CANON en Klasse in het initiatief? Zijn er al gesprekken gevoerd?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, over het idee van minister Anciaux is vooraf geen structureel overleg gepleegd met zijn kabinet of administratie. Zoals uit zijn toespraak ook blijkt, is het idee door boek.be aan de minister van Cultuur voorgesteld, en zou minister Anciaux in dat verband contact opnemen met mij. Tot dusver is er nog geen verder gevolg gegeven aan deze intentie, zodat het voorbarig is om op de meeste van uw vragen te antwoorden.

Indien dit initiatief er komt, zal er zeker overlegd worden met leerkrachten, begeleidingsdiensten, bibliotheken en leesbevorderende organisaties. In dat verband is de op 6 oktober gelanceerde website www.schoolbibliotheek.be een goed voorbeeld. Leerkrachten, begeleiders, literaire organisaties en bibliotheken zijn betrokken bij de uitbouw van deze site en de daaraan gekoppelde studiedagen.

Verder is de diversiteit van het boekenaanbod een steeds weerkerend doel van elk leesbevorderend initiatief dat door het departement – met inbegrip van CANON en Klasse – wordt ondersteund, conform de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het basis- en het secundair onderwijs. Hierover wordt steeds overlegd tussen het kabinet Onderwijs en de administratie.

De voorzitter: De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Enkele jaren geleden is ten behoeve van de middelbare scholen het project 'Kranten in de klas' gelanceerd. Dat werkte heel goed, tot plots het geld op was. Ik zou willen vermijden dat dit opnieuw gebeurt.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben van plan geld ter beschikking te stellen opdat het project 'Kranten in de klas' kan worden voortgezet. Er rees twijfel of daar, in deze budgettaire moeilijke tijden, nog geld in moest worden gestopt. Toch hoor ik dat dit een zinvol project is, en daarom moet het worden voortgezet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.42 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting

BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie

WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen

BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme

OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie

CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie

SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel

LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

